

■ قرابتعلی اسماعیلی

شهید هاشمی نژاد در آئینه آثار...

و سیاسی جهان.
۲- سید عبدالکریم هاشمی نژاد، مناظره دکتر و پیر، مشهد، کتابفروشی جعفری، چاپ ششم ۱۳۴۳، ۴۹۳ صفحه.
منحط غرب و رواج غربزدگی در کشور بوده است و مباحث هدف از نگارش این کتاب رویارویی با نفوذ فرهنگ و تمدن فراوان دینی، علمی واجتماعی طی مکالمه‌ای که بین چند مسافر در قطار اتفاق می‌افتد، به روشی بسیار جذاب و جالب بیان کرده است؛ طی مباحث کتاب شهید بزرگوار با نگرش خاص و موثکافانه علمی و برهانی، دلایل خدشه ناپذیر اسلام را در مورد مسائل دینی اسلام و برخی مسائل و گرفتاری‌های اجتماعی خاص آن روز جامعه ایران بیان کرده است. مباحث کتاب تحت عناوین کلی ذیل ارائه شده است:
قضاوت بی‌جا، محمد(ص) مرد بی‌ظنیر، قوانین اسلام همیشگی است، نفوذ پیامبر اسلام(ع) در عصر حاضر و گذشته، زندگی سراسر افتخار پیامبر اسلام، معجزات از نظر دانشمندان اروپا و علوم روز، گفتار دانشمندان اروپا درباره پیغمبر اسلام، بررسی قوانین قضایی اسلام، بررسی برخی از قوانین جزایی در اسلام، بررسی قوانین نظامی و جنگی در اسلام، مسلمانان بنیانگذار تمدن، پیشرفت مسلمین در علوم روز، علل ترقی و پیشرفت مسلمین، عل عقب‌افتادگی و انحطاط مسلمین، مشروبات الکلی، قمار و زیان‌های گوناگون آن، مطبوعات، حقوق زن در اسلام، تعدد زوجات در اسلام.

۳- سید عبدالکریم هاشمی نژاد، پاسخ ما به مشکلات جوانان، کانون بحث و انتقاد دینی، مشهد، انتشارات توس.
این کتاب حاوی مجموعه پاسخ‌هایی است که دانشمند و استاد گرانقدر شهید هاشمی نژاد در موضوعات مختلف علمی و دینی در جلسات کانون بحث و انتقاد دینی به ابنوه جوانان روشنفکری که در آنجا اجتماع کرده بودند، داده است. این کتاب موضوعات ذیل را شامل می‌شود:
طول عمر امام زمان(عج)، انتظار فرج، گناه محدود و مجازات نامحدود، آیا نجاست کفار علت بهداشستی دارد، آگاهی امام از حقایق علمی جهان، عدالت در تعدد زوجات، چرا باید از خداوند برترسیم، فرضیه داروین، متعه یا ازدواج موقت، داستان زید و انتقاد مسیحیان از آن، نقاطی که تقریباً شش ماه شب و شش ماه روز دارد، سن ازدواج دختر و پسر در اسلام، جهان اسلام و آزادی در انتخاب مذهب، چرا تنها کعبه خانه و قبله مسلمین است، آزادی علمی و حرمت خواندن نشریات گمراه‌کننده، فرزندان نامشروع و مسائل مربوط به آنان، محرومیت‌های ناقص الخلقه‌ها، چرا همه پیامبران از مشرق زمین، بیرون مذهب‌هایی که از اسلام بی‌خبرند.
۴- سید عبدالکریم هاشمی نژاد، اصول پنجگانه اعتقادی، ج اول، مشهد انتشارات توس، ۱۳۵۲

شهید بزرگوار هاشمی نژاد در مورد هدف از نگارش این کتاب در صفحه ۲۰ همین کتاب می‌فرماید: «جمعی از دوستان دانشجویی من مرکب از دانشکده‌های الهیات، علوم، پزشکی و ادبیات از من خواستند که جلسات بحثی را درباره شناخت مسائل اعتقادی و

ایجاب می‌نمود، از هنگام اعتقاد نطفه آن، قدم به قدم تعقیب و به‌خوبی نشان داده شده که چگونه در آن عصر، سرنوشت اسلام و قرآن، عدالت و آزادی، انسانیت و فضیلت به آن قیام آسمانی به‌طور مستقیم بستگی داشت.
بخش دوم: روش و سیاست خاصی که فرزند پیامبر(ص) در آن شرایط خفقان آور و دردناک در پیش گرفت تا توانست با رهبری صحیح و همه‌جانبه خود، جنبش خونین و انسانی خویش را به ثمر برساند و آن را از تحریف حکومت‌های فاسد و دیکتاتور محافظت نماید، به‌طور کلی مورد توجه قرار داده شده است.
بخش سوم: نقش حیاتی و بزرگ کاروان اسیران در به ثمر رساندن نهضت و کوشش‌هایی که آن دودمان فضیلت به صورت‌های گوناگون برای رسیدن به این آرمان مقدس انجام داده‌اند، دقیقاً بررسی شده و در پایان کتاب، طرح‌های مفیدی به منظور بهره‌برداری صحیح از نهضت در شرایط حاضر ارائه شده است و بالاخره کتاب با پیش کشیدن مباحث علمی دیگر که طرح آنها ضروری به نظر می‌رسیده، شده است.
مباحث مختلف کتاب که نگرش همه‌سویه‌ای است بر نهضت خونین حسین(ع) و آثار و پیامدهای آن، تحت عناوین کلی زیر آمده که هرکدام مباحث گسترده دیگری را در برمی‌گیرد:

■ ■ ■
شهید هاشمی نژاد علاوه بر اینکه خطیبی توانا و سخنرانی زبردست بودند، مرد میدان تحقیق و قلم نیز بوده‌اند و آثار قلمی ایشان نیز در میدان مبارزه با هجوم فرهنگی بیگانه به این سرزمین، نقش مهمی داشته است. شوق و اشتیاق مردم به مطالعه آثار ایشان و وسعت تاثیر این آثار را می‌توان از مشاهده چاپ‌های متعددی که از کتب مختلف آن شهید به عمل آمده، به‌راحتی دریافت.

موجبات اصلی نهضت، شورای خلافتی با موجودی نامیمون، تجدید ابازر، دست انتقام از آستین ملت، دومین پیشوای راستین، ارزیابی صلح امام حسین(ع)، نماز جمعه در چهارشنبه، کشتار مردان آزاده و شریف، فرهنگ استعماری معاویه، زید از خمر و غنا ستایش می‌کرد، زید خانه خدا را به آتش می‌کشید، آثار نهضت حسین(ع)، سیاست خاص نهضت حسین(ع) را اعزام مسلم با اولین قدم در راه نهضت، کاروان حسین(ع) مکه را ترک می‌گوید، طلیعه جنگ با برخورد با حر، عاشورا را روز سرنوشت برای اسلام و آزادی، اسیران پیروز با سازمان تبلیغی حسین(ع) کاروان اسیران به سوی شام می‌رود، نفرت و انزجار عمومی در شام، اسیران پیروز باز می‌گردند، از فاجعه خونین طف چگونه باید بهره برداشت، نهضت حسین(ع) از نظر رهبران مذهبی علمی

هنوز بسیاری از آحاد ملت حزب‌الله به‌خصوص اهالی خراسان، فریادهای بیدارگرانه شهید جوانمرد را به گوش جان می‌شنوند که بر فراز منبری در مسجد یا بر سقف اتومبیلی در اوج تظاهرات قبل از انقلاب و یا راه‌پیمایی‌هایی بعد از انقلاب، جان مشتاقان را از زلال چشمه اندیشه اسلام ناب محمدی(ص) سیراب می‌کرد و لرزه بر اندام دشمنان کوردل می‌افکند؛ اما شاید به دلایل متعدد بسیاری از مردم با آثار گرانقدر به جای مانده از ایشان آشنایی نداشته باشند. شهید هاشمی نژاد علاوه بر اینکه خطیبی توانا و سخنرانی زبردست بودند، مرد میدان تحقیق و قلم نیز بوده‌اند و آثار قلمی ایشان نیز در میدان مبارزه با هجوم فرهنگی بیگانه به این سرزمین، نقش مهمی داشته است. شوق و اشتیاق مردم به مطالعه آثار ایشان و وسعت تاثیر این آثار را می‌توان از مشاهده چاپ‌های متعددی که از کتب مختلف آن شهید به عمل آمده،

به‌راحتی دریافت.
آنچه قبل از معرفی آثار آن شهید قابل ذکر است این است که آن شهید بزرگوار با شناخت و درک عمیقی که از اوضاع اجتماعی زمان خویش داشت، درصدد معرفی اسلام ناب و اصیل محمدی(ص) به جامعه برآمد و برای معرفی و شناساندن احکام و نظرات دینی به مردم و جوانان، راهی در پیش گرفت که در نوع خود ابتکاری و بسیار مناسب جو غرب‌زده آن روز جامعه بود؛ به این ترتیب که ایشان برای مبارزه با انحرافات و فساد که به نام «علم و تمدن» در جامعه ترویج می‌شد، قلم به دست می‌گرفت و با دلایل عقلی و استدلال‌های علمی و با بهره‌گیری از جدیدترین علوم روز و آخرین کتب انتشار یافته دانشمندان غربی و سایر کشورها، خارجی به مبارزه با انحرافات می‌پرداخت. ایشان دومین آشنایی عمیق با علوم حوزوی و اسلامی، مسائل دینی را با زبان ساده و همه فهم و علمی عرضه می‌کرد و همین مطلب نیز موجب این گردید که این آثار با اقبال عام روبرو شود و پیر و جوان با خواندن این کتب، روح خود را از زلال معرفت آن سیراب نمایند.

آنچه در ذیل می‌آید معرفی کوتاهی از آثار آن شهید بزرگ است؛ به این امید که جامعه ما به‌خصوص جوانان و نوجوانان نسبت به این آثار شناخت بیشتری پیدا کنند و برای مقابله با موج حملات فرهنگی استکبار غرب از این آثار سود جویند:

۱- سید عبدالکریم هاشمی نژاد، درسی که حسین(ع) به انسان‌ها آموخت، یک بررسی تحقیقی و جامع درباره اصیل‌ترین انقلاب‌های خونین جهان، تهران، موسسه انتشارات فراهانی، چاپ هشتم ۱۳۵۲ دارای مقدمه و فهرست موضوعی در آخر کتاب ۴۶۳ صفحه،

این کتاب درباره نهضت مقدس حسین(ع) که نه تنها یک جنبش اسلامی بلکه حساس‌ترین راز تاریخ انسان است، نوشته شده و جوانب گوناگون این واقعه را مورد بررسی قرار داده است. مباحث این کتاب در سه بخش نگاهشده شده است:

بخش اول: عواملی که ضرورت نهضت امام حسین(ع) را

قوانین عملی اسلام برای آنان به وجود آورد تا بر ایمان خلل ناپذیر آنها نسبت به اصالت همه جانبه این مکتب افزون شود و هم آنان را برای دفاع مستدل و منطقی از واقعیات و حقایق اسلام در برابر افکار مادی و ماتریالیستی و آراء و عقاید گوناگون آماده سازد. این کتاب که براساس بحث‌های فوق‌الذکر شکل گرفته، مباحث زیر را شامل می‌گردد:

چرا باید خدا را بشناسیم، خداشناسی با اولین اصل اعتقادی، شگفتی‌های خلقت در بدن انسان، حیوانات و نظامی که بر آنها حکومت می‌کند، نگاهی به دنیای اسرار آمیز، میکروب‌ها و گیاهان، نگاهی به آفرینش گیاهان، کرات آسمانی و اسرار آفرینش آنها، زمین یا بستر زندگی ما، این همه نظم در پدیده‌های جهان از کجاست، نکته‌ای جالب در برهان نظم، ظمیر یا طبیعی‌ترین راه برای شناخت خداوند، حادث بودن جهان، ممکن و واجب

۵- سید عبدالکریم هاشمی نژاد، راه سوم بین کمونیسم و سرمایه‌داری، مشهد، کتابفروشی جعفری، ۱۳۸۴، ق ۷۵، صفحه. این کتاب متن یک سخنرانی است که توسط سید هاشمی نژاد، در مجلس جشنی که به مناسبت ولادت حضرت رضا (ع) در مدرسه میرزا جعفر مشهد برگزار گردیده، ایراد شده است. در این کتاب شهید جوانمرد به بررسی اختلافات طبقاتی در جوامع انسانی و تاریخ و علل این امر پرداخته و ضمن برشمردن عوارض و نتایج آن اختلافات طبقاتی را تحت سه عنوان کلی ذیل مورد بحث قرار می‌دهد:

راه اول: سرمایه‌داری و انتقاد به روش آن.

راه دوم: کمونیسم و انتقادات وارده بر آن.

راه سوم: مواضع اسلام در برابر اختلافات طبقاتی و راهایی که برای از بین بردن آن در اسلام پیشنهاد شده است.

۶- عبدالکریم عبداللہی، کمونیسم از دیدگاه نظام اقتصادی و اجتماعی اسلام، با مقدمه سید عبدالکریم هاشمی نژاد، مشهد، کتابفروشی جعفری، ۱۳۵۱، ش.

در این کتاب به نظام اقتصادی و اجتماعی اسلام و نقش آن در پایه‌گذاری اجتماع سالم به بحث پرداخته شده است و علاوه بر آن به انجمن دینی که سید جمال‌الدین حدود یک قرن پیش آن را در مصر تأسیس کرده بود و اثر آن انجمن در سراسر جهان اشاره شده است.

شهید هاشمی نژاد مقدمه بسیار فاضلانه و نسبتاً مفصلی بر این کتاب نگاشته و زیر عناوین: غارتگری در قالب‌های گوناگون، استعمار در شکل‌های تازه‌اش، کمونیسم یا همان امپریالیسم دیروز، اسلام و خط مشی اقتصادی و اجتماعی آن، به بحث درباره مسائل و مشکلات جهان اسلام پرداخته است.

۷- سید عبدالکریم هاشمی نژاد، مشکلات مذهبی روز، تهران، موسسه فرهنگی، ۱۳۲۸، ۲۰۰، صفحه.

بسیار توجه به نوظهورهای استعماری که در رژیم گذشته برای دور کردن مردم از مسائل مذهبی و زشت جلوه‌دادن چهره اسلام انجام می‌گرفت، شهید هاشمی نژاد برای مقابله با این جریان‌ها و روشن کردن اذهان مردم نسبت به مشکلات مذهبی که در اثر القانات فرهنگی رژیم به وجود آمده بود، قسمتی از این مشکلات را در این کتاب به صورت «پرسش» مورد بحث قرار داده و به آنها پاسخ گفته است. در این کتاب سعی شده است تا پاسخ‌ها تنها بر مبنای منطق و علم باشد. تا به خوبی بتواند نقش خود را در حل مشکلات، به صورت قانع‌کننده‌ای، ایفا نماید. مباحث اصلی کتاب عبارتند از:

حکومت جهانی امام زمان (عج)، طول عمر امام (عج) از نظر زیست‌شناسی و پزشکی، مشکل پیری، چگونه امام (عج) بر جهان غلبه می‌یابد، انتظار فرج یعنی چه، در حکومت امام (عج) چه کسانی محکوم به مرگ می‌شوند، کتاب جدید چیست، سن ازدواج پسر و دختر، آیا وجدان می‌تواند جایگزین دین شود، آیا تربیت می‌تواند نقش دین را ایفا کند، آزادی علمی و حرمت خواندن تشریفات گمراه‌کننده.

۸- سید عبدالکریم هاشمی نژاد، ضرورت تشکیلات، حزب جمهوری اسلامی، بی‌تا، ۳۳، صفحه.

مباحث این کتاب عبارتند از سخنرانی استاد شهید در مجمع اصناف تاریخ ۶۰/۱/۱۹ ایراد شده است و طی آن در مورد ضرورت و نقش تشکیلات و پیشبرد اهداف انقلاب و خدمت به نظام جمهوری اسلامی و راه‌های دستیابی به آن بحث شده است.

درباره نبوت و مسائل و مباحث مربوط به آن اختصاص داده شده و با دیدی وسیع و روشن و متناسب با پیشرفت‌های فرهنگی روز، مسائل موجود در این زمینه را در مقایسه با حوادث و تفکرات جدید مورد بررسی قرار داده است. عناوین سرفصل‌های اصلی کتاب به شرح زیر است. این سرفصل‌ها هر یک مباحث داده، ظلم چیست و غفران یعنی چه؟ مقصود از ذنب در سوره فتح، گناه بخشی در کلیسا، اعتراف مهم دانشمندان درباره قرآن. ۱۲- سید عبدالکریم هاشمی نژاد، مسائل عصرها، تهران، موسسه مطبوعاتی فراهانی، ۲۰۲، صفحه.

مسائلی که در این کتاب بحث شده و موضوع دو سخنرانی است، یکی تحت عنوان قسمتی از مشکلات بزرگ نسل ما در انجمن اسلامی مهناسین در تهران، و دیگری تحت گفتار راه

سوم بین کمونیسم و سرمایه‌داری در مجمع عمومی صندوق قرض‌الحسنه مشهد که توسط شهید هاشمی نژاد ایراد شده است. لازم به تذکر است که هر یک از این دو سخنرانی قبلاً جداگانه تحت عناوین ذیل منتشر گشته است و سپس در این کتاب تحت عنوان «مسائل عصر ما، در یک جا چاپ شده است: ۱- مشکلات بزرگ نسل ما ۲- راه سوم بین کمونیسم و سرمایه‌داری، با توجه به اینکه به میحت دوم که به صورت کتاب جداگانه‌ای منتشر شده، قبلاً اشاره کرده‌ام و مورد معرفی قرار گرفته است. در اینجا مبحث اول این کتاب تحت عنوان مشکلات بزرگ نسل ما معرفی می‌گردد.

سید هاشمی نژاد، در این مبحث به سبک برخی دیگر از آثار خود با روش پرسش و پاسخ مطالب مهمی را در مورد علل پیشرفت و رشد تمدن غرب، و نقش مذهب موجود مغرب زمین در این تطورات و علل انحطاط و عقب‌ماندگی کشورهای اسلامی بیان فرموده‌اند و در خاتمه به بحث درباره راه‌های مبارزه با انحطاط در کشورهای اسلامی پرداخته‌اند. عناوین کلی بحث به قرار ذیل است:

بخش اول:

پرسش اول: آیا مسیحیت و آئین کلیسا در پیشرفت و موفقیت‌های کشورهای مغرب زمین موثر است.

پرسش دوم: آیا تعلیمات اسلام و قرآن موجب عقب‌افتادگی و انحطاط کشورهای اسلامی گردیده؟

پرسش سوم: عوامل پیشرفت و موفقیت‌های مادی و اجتماعی کشورهای مسیحی چیست؟ و آیا عوامل در اسلام وجود دارد؟

پرسش چهارم: عواملی که موجب گسترده‌ای در بر می‌گیرد و مسائل مختلف را مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌دهد:

- ۱- نبوت یا سومین اصل اعتقادی اسلام ۲- نارسایی فکری انسان‌ها ۳- حس نفع طلبی ۴- خاصیت رنگ پذیرداری در انسان‌ها ۵- تأثیر دگرگونی‌های زندگی در عقاید انسان‌ها ۶- ضمانت اجرایی یا امتیازی بزرگ در قوانین آسمانی ۷- نیاز به وساطت پیامبران یا خداوند ۸- نیاز به وساطت پیامبران ۸- وحی یا چگونگی ارتباط پیامبران با خداوند ۹- عصمت ۱۰- اعجاز ۱۱- اعجاز قرآن ۱۲- بشارت‌های مسیح (ع) درباره پیامبر اسلام (ص)

شهید بزرگوار علاوه بر آثار فوق آثار دیگری نیز دارند که به دلیل عدم دسترسی نگارنده به آن کتاب‌ها امکان معرفی آنها در این مقاله فراهم نیامد فهرست این آثار به قرار ذیل است:

- ۱- زهر مکتب مقاولت
- ۲- رسالت انقلابی امام حسین (ع)
- ۳- تقریرات اصول آیت‌الله شیخ علی کاشانی
- ۴- ولایت فقیه

بحث در مورد معرفی آثار این شهید گرانقدر را با تذکر و نکته به پایان می‌بریم:

- ۱- لزوم چاپ آثار شهید در قالب یک مجموعه آثار با کیفیت نفیس و درخور مقام علمی و تحقیقاتی آن شهید بزرگوار.
- ۲- لزوم معرفی و شناساندن آثار شهید به نسل جوان و نوجوان برای مقابله با هجوم فرهنگی جدید غرب علیه فرهنگ اسلامی جامعه امروز ما، زیرا در سال‌های اخیر اندیشمندان کمی فرصت یا توجه کافی نسبت به تحقیق و مطالعه و ارائه کتب و مقالات مفید مستدل در مقابله با تهاجم فرهنگی استکباری داشته‌اند و این حد کاملاً فرسوده است. آثار شهید هاشمی نژاد می‌تواند به مقدار زیادی این فضای خالی را پر نمایند و نسل جوان جامعه را از سقوط به دره انحرافات فرهنگی نجات بخشد. ۱۰

۹- سید عبدالکریم هاشمی نژاد، مبارزه با جهل و مادیت، قم، موسسه قدس، ۱۳۶۰، ش، ۲۴، صفحه.

این کتاب حاوی دو مقاله است به نام‌های ۱- مادیات یا سیل بنیان‌کن ۲- فرهنگ را دریا بید، که طی این دو مقاله مسائل دینی و اجتماعی و گرفتاری‌های جامعه اسلامی مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

۱۰- سید عبدالکریم هاشمی نژاد، قرآن و کتاب‌های دیگر آسمانی، تهران، انتشارات فراهانی، چاپ دوم، ۲۰۸، صفحه.

مسائلی که در این کتاب مورد بحث قرار گرفته، موضوع یک سلسله سخنرانی است که در مدت ده شب در حسینیه ارشاد تهران ایراد گردیده است. در این گفتار بین قرآن و کتاب‌های دیگری که اکنون به نام کتاب‌های آسمانی در دسترس ماست، مقایسه‌ای کوتاه انجام شده و مباحثی چند مورد بررسی قرار گرفته است. سید هاشمی نژاد، طی این سخنرانی‌ها ضمن بحثی مقدماتی درباره نبوت و لزوم اعجاز انبیاء، جنبه‌های مختلف اعجاز قرآن و نیز چگونگی جمع‌آوری قرآن را مورد بحث و بررسی قرار داده، سپس به انتقاد و بررسی کتب دیگری که به عنوان کتب آسمانی مطرح هستند پرداخته و انحرافات و تحریف‌هایی را که به آن کتب راه یافته است، بیان می‌نماید و با بیان اعترافات دانشمندان درباره قرآن به بحث خاتمه داده‌اند. عناوین کلی کتاب مذکور که هر عنوان به نوبه خود سرفصل‌های بسیاری را در بر می‌گیرد به شرح زیر است:

دعوت انبیاء، چرا معجزات انبیاء گوناگون است، قرآن یا معجزه دائمی پیغمبر اسلام، اعجاز قرآن از جنبه‌های گوناگون، آیا قرآن

هدف از نگارش کتاب «مناظره دکتر و پیر» رویارویی با نفوذ فرهنگ و تمدن منحنط غرب و رواج غرب‌زدگی در کشور بوده است. مباحث کتاب، شهید بزرگوار با نگرش خاص و موشکافانه علمی و پرهانی، دلایل خدشه‌ناپذیر اسلام را در مورد مسائل دینی اسلام و برخی مسائل و گرفتاری‌های اجتماعی خاص آن روز جامعه ایران بیان کرده است.

تحریف شده است، کتاب‌های عهد جدید هم آسمانی نیست، محتویات عهدین درباره خداوند، قرآن خداوند را چگونه می‌شناسد، پیامبران از دیدگاه قرآن و کتاب‌های دیگر آسمانی، عهدین درباره انبیاء چه می‌گویند، آیا قرآن به انبیاء گناه نسبت می‌دهد، مباحث کتاب، شهید بزرگوار با نگرش خاص و موشکافانه علمی و پرهانی، دلایل خدشه‌ناپذیر اسلام را در مورد مسائل دینی اسلام و برخی مسائل و گرفتاری‌های اجتماعی خاص آن روز جامعه ایران بیان کرده است.

۱۱- سید عبدالکریم هاشمی نژاد، رهبران راستین (اصول پنجگانه اعتقادی نبوت و مباحث مربوط به آن)، تهران، انتشارات صبا، ۱۳۶۱.

این کتاب که جلد دوم «اصول پنجگانه اعتقادی» است، به بحث